

Indhold:

Den polske Bonde. — Galdan Kjerulf om Jenny Lind. — Kloroform. — Galtesund (med Billede). — Et Billede fra Engelskmandenes Tog i Abyssinien (med Billede). — De sidste Begivenheder. — Kristiania. — Nyheder.

Den polske Bonde.

Genover Polens haardt betrængte Land
en mørk og vældig Røgkolonne farer,
betegnende en Vei for Mord og Brand,
Fremrykningen af Rusjevældets Starer.
Hvor den gaar frem, der synker Alt i Gruus;
der synker Alt, hvad Jld og Sværd kan finde.
Der brændes hver en Landsby, hvert et Huus;
der falder Gammel, Ung og Mand og Kvinde.

Det arme Folk skal føle Vældets Lugt;
— det voved frækt at løfte Friheds Fane! —
Der er ei Modstand nu; der er kun Flugt,
og Fiendens Daad er kun at brænde, rane.
Men selv de Flygtende forfølges maae;
forfølges af Kosackers vilde Horder,
der sable ned hver Levende, de naae;
Kosacken er ei Fiende blot, men Morder.

Dog det er ei min Agt at skildre her
en Undertrykkelse, saa kjendt af Alle;
en liden Episode kun det er,
som jeg i Mindet vil tilbagefalde.
Min Helt — jeg kan ei sige, hvad han hed;
han var en simpel Mand af Bondestanden.
Men Hjertet havde han paa rette Sted,
og hans Bedrift var stor trods nogen anden.

En Sværm Kosacker til en By kom frem,
der loved herlig Plyndring efter Nytte.
Dog øde nu staaer hvert et fordums Hjem,
og hisset sees Befolkningen at flygte —
hist paa den anden Side af en Flod,
som standser her de frysende Kosacker,
der, stufede for Bytte og for Blod,
ei kunne naae de flygtende Polacker.

Kosakansføreren forbitret bød
sin Trop forsøge flux at ride over;
dog den, som først det strænge Bud adløb,
blev hastig skjult af Flodens dybe Bover.
Men fandtes intetsteds et Badesked?
Da saae man en tilbagebleven Bonde.
Han derom veed, han vide skal Bested,
den give med det Gode eller Onde.

Forgjæves han forsikrer sandt og vist,
at han som Fremmed Elven ikke kjender.
Man sætter ham Pistolen for hans Bryst,
og dermed videre Forhaling ender.
Han maa forsøge da — han vader ud;
men Elven er for dyb, han maa tilbage.
Dog, lydende det givne strænge Bud,
sit Forsøg andensteds han maa gjentage.

Han søger Badeskedet hist og her
tilsyneladende med megen Iver.
Omstøder kommer man det ganske nær —
Kan han forhindre vel, det fundet bliver?
Just her befales han at prøve nu —
Hvad skal han gjøre? Kan en Frist ei vindes?
Paa sine Landsmænd tænker han med Gru;
de er fortabt, om Badeskedet findes!

Belan, han gaaer — nu veed han, hvad han vil.
At Floden her er grund, det veed han nøie;
dog lader han, som Dybben tager til
ved Skridt for Skridt sig meer og meer at bølge.
Sam Vandet naaer til Skuldren, Halsen; nu
for Alles Blik han ganske er forspunden.
Han ofrer sig med heltemodig Gu;
krampagtig borer han sig fast i Bunden.

De Flygtende kan drage hen i Fred;
dem ingen Fiende længer kan forfølge.
Men hvo, der frelste dem, ei Nogen veed;
ham, Bonden, gjemmer Flodens tause Bølge.
Hans Navn omstraales ei af Vrens Glands;
dog engang kaldes han til Heltes Møde.
Thi Helt han var; men Vren blev hans Lands;
han var Polak, og som Polak han døde.

B. Lund.

Galdan Kjerulf om Jenny Lind.

(Uddrag af et Brev, dateret Düßeldorf den 31te Maj 1855).

Musikfesten er nu forbi, og jeg har hørt Jenny
Lind et Par Gange daglig i 5 Dage. Jeg har
tilfulde kunnet betragte hendes Person og optog
i mig hendes vidunderlige Sang. Hovedindtrykket
er det allerbedste. Hun har ikke stiftet mig. Jeg
vidste jo, at hun allerede var gammel; men jeg fandt
hende alligevel meget yngre, end jeg havde kunnet
vente. Det første Indtryk af hendes Person var
lidt nedslaaende, ligesom paa den anden Side det
første Indtryk af hendes Sang var altfor over-
vældende. Jeg maatte skjule mit Ansigt, fordi jeg
var i en Graad fra hendes første til hendes sidste
Tone i Gabriels B-dur Arie i Skabelsen. Det
var da endelig engang fuldstændig Naturlighed,
inderlig Simpelt, vidunderlig Velklang. Og
dog kom det fra en Nøst, som havde tabt meget
af den ungdommelige Friskhed. Men det for-
maar virkelig Genialitet og ordentlig Kunstner-
natur. Den sidste Aften, hun sang, (den tredje Fests-
aften) var jeg saa vel bekjendt med hende, at jeg
kunde bedømme hende roligt. Hun synger netop
saaledes, som jeg, siden jeg kom til klarere For-
stand paa slige Ting, har villet, man skulde synge.
Ingen Stavelse gaar tabt, intet Udtryk i Teksten
sparer den tilsvarende Farve i Tonen; intetsteds
tilsætter hun Noget for Effektens Skyld, (hvad de
fleste Andre gjør), saa at Sandheden derved li-
der. Saaledes sang hun Haydns Arie med den
barnligste Simpelt. Men hertil udfordres netop
stor Kunst; thi i denne Musik forekommer de æd-
leste Figurationer og det klareste, blødeste Fugle-
kvadder ved Siden af den simple, hjertelige Kan-
tilene. Schumanns deklamatoriske, romantiske og
noget vel meget affekterende Musik (Paradis og
Peri) sang hun med overlegen Mandrigthed; men
denne Musik er ofte saa lidet sangbar, at selv en
Lind havde ondt for at finde Tonerne klare nok.
Det stortede ganske dog her paa Sangmidler.
Udtrykket var ypperligt (— hvorledes taler hun
ikke det tyske Sprog rent og dejligt!), men Nø-
sten ofte for oversløret og i Høiden endog lidt
skjærende. Men selv dette Overslørede har noget

besynderligt Tiltrækkende ved sig. Mindst tiltaler hendes Triller paa de højeste Toner, naar der skal synges forte, medens derimod hendes mozza voce og Pianotrille fuldkommen er til at miste Forstanden over. Dertil bliver det endnu aldeles vist, at hun bliver smuk under Sangen, at hun, (som saa langtfra er smuk), netop der, hvor de fleste andre (selv virkelig dejlige) Sangerinder ser ud, som de skulde forgabe sig, er allertjæreste at se paa. (Og er det netop Kjendemerket paa den ægte Kunst, at det Sværeste fremtræder som det Letteste, smukt for Øjet som for Øret?) Høist beundringsværdigt er det, at en saa overfeteret og sandelig ogsaa noget verdenstræt Berømtthed optræder saa bramfrit og yndefuldt. Her er ingen Kunstnernykker at se; hun kan have dem, (af ja!) men Publikum ser dem ikke under hendes Optræden. Hun sang med paa alle Prøver, (og der var sex saadanne, fuldstændige Orkesterprøver, hvori omtrent 800 Personer medvirkede), og hun sang Alt, hver Note, hun havde at synge, gjorde aldrig Indsigelser mod nogen Gjentagelse, som hyppig fandt Sted for de Andres Skyld, men sang bestandig lige nøjagtigt, lige ufortrødent. Man havde givet hende en Pragtstol, som en Dronning ej vilde have forsmaget; men hun sad ikke paa den, og i Korene saa jeg hende ofte synge med, idet hun saa i sin Sidedames Notehefte. For Musikken interesserede hun sig, som om hun selv skulde have komponeret den; det mindste Fejlsreg i Orkesteret malte sig i hendes Træk. Ved den første Prøve forekom mig denne hendes Deltagelse næsten lidt anlagt; men jeg saa siden, hvor sand den var. Thi dette begavede Menneske er gjennemaaudet af Musik. Hver Nerve hos hende er musikalsk.

Det er bekendt nok, hvorledes Jenny Lind ser ud. Paa Prøven, der hvor hun sad, indhyllet i et uhyre Shawl og med Hatten paa Hovedet, (ikke blot paa Baghovedet), saa hun næsten hæslig ud. Uregelmæssige, næsten plumpe Ansigtstræk, ingen frisk Hud, adskillige Ryner og Trækninger, der under Musikens Indvirkninger blev flere og flere. Men And er der i dette Ansigt, og Øjnene er endnu saa dybe og udtryksfulde. Naar hun saa begynder at synge og hæver Hovedet tilbage, Brystet frem og staar der med den ædleste Holdning, de herligste Arme — nu, da er hun viselig ikke længer den Samme. Og naar saa om Aftenen Belysning og Beklædning gjør Sit til, skal Jngen kunne sige, at Magnus i sit beundringsværdige Billede af hende har sagt for Meget.

Forfjællig som hendes Udseende er ogsaa hendes Røst. Den, som blot havde hørt hende i Schumanns Oratorium (og især i Finalen), maatte betjende, at denne Røst var meget falmet. Utter igjen, den, som blot hørte hende i Gabriels guddommelige Arie (B-dur og Orne-Arien), skulde overdrive Stemmens Pris. Og selv i Skabelsen var Røsten ikke strax skjøn. Det første Recitativ havde langtfra den rette Klarhed i Klang. En Landsmand af hende sad udenfor i Haven under den første Prøve. „Nu synger Jenny,“ sagde en Kammerat af ham. „Jenny! — Denne her? Langtfra, min Ven! naar Jenny synger, skal du høre Noget, du aldrig har hørt før; men dette er høft og brustent.“ Men saa kom B-dur Arien, og da sprang han op i fuld Henrykkelse. „Du! det er Jenny — nu synger hun!“

(Jeg hørte hende for første Gang — rime-ligvis ogsaa for sidste. Længe havde jeg ventet; men endelig kom ogsaa min Gang. Har jeg nogensinde hørt en skjønnere Sang? D nej, — ikke saa inderlig, ikke saa naturlig, ikke saa helt igennem musikalsk. Skjønnere Røster har jeg maatte hørt, men aldrig skjønnere Sang. Jenny Lind kan sige som gamle Fader Haydn sagde, da han 76 Aar gammel bivaanede en Opførelse i Wien af sin „Skabelse,“ og der ingen Ende vilde tage paa Jubel og Vresbevisninger: „Fra mig kommer det ikke, men der ovenfra,“ og Oldingen havde sine Øjne mod Himmelen. Thi ligesaa vist som det er en Himmelsens Gave at kunne frembringe et saadant Toneverk, ligesaa vist er det noget Guddommeligt at kunne synge, som Jenny synger. Men vi misbruger deslige Ord hver Dag og spilder dem paa de Uværdigste. —)

Kloroform.

Om man vel kan have Grund til at tro, at hvad der bestemmer en Syg til at underkaste sig en Operation, fornemmelig er Frygten for et værre og langvarigere Onde, eller vel endog for Døden, saa fordres der dog Mod for at underkaste sig en saadan Operation. Og i forudoms Dage behøvedes sikkerlig et endnu større Mod.

Der er Meget, som gjør en Operation saa frygtelig. Først og fremst er det Tanken om for Fremtiden at blive en ulykkelig Krøbling. Desuden er Udfaldet ofte usikkert, og Operationen medfører oftest et langvarigt og smerteligt Sygdeleje, om end Haabet, som holder saa længe ud, vel bidrager meget til at gjøre de sidste Grunde mindre vægtige. Aller mest affrækkende er dog Tanken om de rædselsfulde Smertes, som med Nødvendighed synes at være forbundne med enhver Operation. Disse bliver endnu skrækkeligere derved, at de forudses. Thi Forestillingen om Smerten er ofte værre end Smerten selv, og Forfrækkelsen for den forøger den mangedobbelte. Jaar et Menneske en aldeles uventet legemlig Smerte, saa virker ikke denne paa langt nær saa stærkt som den, man oppebier. Ja et Menneskes Sindstemning kan være saadan, at en Smerte, som under andre Omstændigheder vilde have været skrækkelig, aldeles ikke føles. Spørg Soldaten, som ophidset af Kamplyst styrter frem i Slaget, hvad han følte til den Kugle, som bortrev en Arm eller et Ben. Han vil sikkert svare, at han neppe følte det. Sammenlign hermed Beretningen, om hvorledes en Læge, som skulde foretage en Operation paa en Patient, hvis Mod han ikke troede stort paa, for at prøve ham ridsede ham i Huden med Fingeren istedetfor med Kniven, og Patienten døde paa Stedet.

Naar man nu tillige tænker sig den Tid, da Lægekunsten stod paa et saadant Standpunkt, at man for at standse Blødninger opererede med gloende Knive eller stak det amputerede Ben i kogende Bly, saa maa man i Sandhed beundre deres Mod, som kunde bestemme sig til at underkaste sig slige forfærdelige Lidelser.

Det var derfor ganske naturligt, at man allerede tidligt søgte efter Midler for at formindste Smertene ved disse frygtelige Operationer. Man finder ogsaa allerede i ældre Tider adskillige saadanne angivne f. Ex. den mystiske Urunerod. Dog saadanne Midler hjalp ikke stort mod Smerten selv. Men det sjælelige Indtryk, som en fast Tro paa disse Midler frembragte, bidrog til at styrke Patientens Mod og saaledes gjøre hans Lidelser mere udholdelige. Bedre var det Middel, som Kinejerne allerede fra urgammel Tid har brugt, nemlig et Slags Hamp. Thi som smertestillende og beroligende Middel staar den i de sydlige Lande vovende Hamp højt og benyttes endnu som saadan.

Mange andre Midler er ogsaa blevne anvendt med større eller mindre Virkning. Saaledes Jsomslag paa den Del, som skulde opereres, eller stærkt Tryk paa Nerverne, som fører til Delen. Ja man fremkaldte endog paa kunstig Maade Usmagt, f. Ex. ved stærke Aareladninger, forat udføre den smerteligste Del af Operationen under denne Tilstand. Mest blev dog Berusning med stærke Drikke eller med de saakaldte narfotiske Midler, f. Ex. Opium, rost. Men disse Midler blev ligesaa hurtigt atter henlagte, da man snart indsaa, hvor lidet de hjalp, og hvor farlige de var.

For ikke meget mere end 20 Aar siden sagde derfor en af Verdens første Læger, den franske Chirurg Velpeau, med fuld Overbevisning: „at undgaa Smertes ved Operationer er en Umulighed; Smerte og skjærende Instrumenter er uundgaaligt forenede.“

Allerede i forrige Aarhundrede havde den bekendte Davy, idet han undersøgte, hvilke Virkninger Jndaanding af forskjellige Gasarter havde paa Mennesket, opdaget, at en egen Art, Lystgas kaldet, kunde dæmpe selv temmelig voldsomme Smertes. En Lædage i Amerika ved Navn Wells forsøgte 1844 ved Lædubtrækninger at benytte den som bedøvende Middel. Det skal ogsaa være lykkedes ham flere Gange at udføre Operationer uden Smerte. Men da han offentlig for en videnskabelig Kommission skulde aflægge Prøve paa sin Methode, mislykkedes det, og af Ugrælse

herover blev han gal og dræbte sig selv. Smid- lertid blev Virkningen af Aethers Jndaanding nøjere kjendt, og man lærte, at dens bedøvende Virkning var endnu stærkere end Lystgasens.

Med disse nødtørftige Materialer som Grundlag var det, at Jackson i Boston opfandt sin Methode ved Hjælp af Jndaanding af Aether at udføre selv de største Operationer uden nogen- som helst Smerte for den Syge.

Med Rette sættes denne Opdagelse som en af de største Belgjøringer, som nogensinde i legemlig Henseende er kommet Menneskeheden til gode, og Jackson har derved for bestandig sikret sig et Navn blandt Menneskeslægten største Belgjørere.

Efterat Jackson først ved Forsøg paa sig selv havde overbevist sig om sin Methodes Fareløshed, blev den første Operation (en Tandudtrækning) udført af Lædægen Morton den 1ste September 1846, efter at Patienten var bleven bedøvet efter Jacksons Methode ved Jndaanding af Aether. Det lykkedes fuldkommen, og Forsøget blev gjentaget flere Gange af Morton. Allerede næste Maaned blev Methoden med Held anvendt i Boston's Hospital. Som et Lyn spredte Efterretningen herom sig ud over den hele civiliserede Verden. Overalt blev der gjort Forsøg, og overalt lykkedes de.

Denne mærkværdige Opdagelse ledede til Forsøg med flere lignende Stoffe. Man opdagede snart, at der var mange Stoffe, som ved at indaandes virkede ligesaa sikkert, ja sikrere end Aether. Professor Simpson i Edingburgh eksperimenterede meget med et saadant Stof, Kloroform*). 1847 meddelte han den medicinske Verden sine Jagttagelser, og Kloroformen viste sig i mange Henseender bedre end Aether og fortrængte snart denne aldeles.

Kloroformen blev snart anvendt ved andre Tilfælde end egentlige Operationer, saaledes f. Ex. ved vanskelige Fødsler. Smerten lindres, uden at Fødselen standses eller hindres. Endnu større Anvendelse har Kloroform faat ved andre Tilfælde, saaledes især, naar man bringer forvredne Lemmer i Led igjen, eller som det i Kunstproget heder, ved Reposition af Lunationer. Mange saadanne vare forud næsten umulige at udføre. Musklerne holder nemlig med utrolig Kraft det forvredne Lem paa det urigtige Sted. Man brugte kunstige Maskiner paa flere Mands Styrke, og endda lykkedes det ofte ikke. Man maatte derfor anvende Midler for til det Yderste at svække Musklerkraften, f. Ex. rigelige Aareladninger. Men disse svækkede den Syge i høj Grad. Kloroform derimod døver Smerten, gjør Reposition let, idet alle Muskler slappes, og Patienten har ved Opvaagningen af Kloroformuset Intet tabt i Kræfter. Og saa i mange andre Sygdomme anvendes Kloroform.

Skjønneft og herligt fremtræder dog Kloroformens Virkning ved de store Operationer. Man skulde have set en Operation før og nu for ret at fatte Storheden af Jacksons Opdagelse. Operationsbordet er ikke længere noget Marterbord, hvortil Patienten maa fængsles med Baand eller flere Mands forenede Kræfter, for at ikke de fortvilede, krampeagtige Anstrængelser skal hindre Operatøren i hans Arbejde. Intet Jammerkrig høres længere. Uden nogen- som helst Smerte ligger Patienten ganske ubevægelig, og Operatøren forretter sit Arbejde i uforstyrret Ro, uden at han for at lindre den Syges Smertes behøver at forhaste sig eller forstyrres af hans Jammer. Med Hengivenhed finder Patienten sig i sin Skjæbne nu, da Operationen har tabt sine største Rædsler.

Og naar Patienten atter vaagner op af sin Bedøvelse, er det kun ved at undersøge den opererede Del, at han lader sig overtønde om, at Operationen ogsaa virkelig er udført.

Dog allerede i de første almindelige Jubelraab, hvormed disse bedøvende Midlers Opdagelse hilledes, blandede der sig enkelte skjærende Mislyd. Der taltes om betænkelige Tilfælde, ja selv om Døden, som en ligefrem Følge af Midlets Anvendelse. Beretningerne om saadanne Tilfælde forøgedes snart.

Man søgte i det Længste at bortforklare disse Beretninger. Men de blev tilslut saa talrige og

*) Kloroform tillaves ved Destillation af Kloralkali og Alkohol. Derpaa renses den flere Gange og danner da en vandklar Rødske af en ganske behagelig sødagtig Smag og Lugt.

meddeltes af Personer, om hvis Troværdighed der ej kunde være den mindste Tvivl, og tilsidst maatte man inddrømme, at der virkelig var Fare forbundet med Brugen af Kloroform. Man begyndte nu at anstille en hel Række af Undersøgelser, om hvorledes disse farlige Tilfælde kunde afværges, og man har nu gjort saa mange Opdagelser, at man nu saagodtform sikkert kan svare for dens Fareløshed. I Krigen paa Krim blev saaledes Kloroform anvendt i over 30,000 Tilfælde, uden at et eneste Dødsfald indtraf.

Mærkværdigt er det, at det ingenlunde har været de store og langvarige Operationer, som har leveret det største Bidrag til de ved Kloroform forarsagede Dødsfald. Tvertimod kommer af de bekendte dødelige Tilfælde ikke mere end en Tiendedel paa disse, alle de øvrige derimod ved Smaaoperationer, saasom Tandudtrækninger osv. Dette kan vanskeligt forklæres paa anden Maade, end at der ved større Operationer iagttages alle mulige Forsigtighedsregler, medens dette ved mindre Operationer ofte er forsumt.

Brugen af Kloroform medfører ogsaa en anden stor Fordel: Dødsprocenten efter større Operationer er nu nemlig bleven betydelig mindre end før. Man regner, at der nu af 100 Opererede dør 11 mindre end før.

I alle Lande anvendes nu Kloroform af utallige Læger, og Antallet af de Tilfælde, hvori den er bleven anvendt, gaar nu sikkert op til mangfoldige 100,000, og paa dette Antal regnes ikke mere end 150 Dødsfald. Og heraf er den aller største Del indtruffet, inden man lærte at iagttage de nødvendige Forsigtighedsregler. Her i Landet er, saavidt vides, ikke mere end to dødelige Tilfælde indtrufne.

Naar Kloroformens bedøvende Virkning ønskes, f. Ex. ved Operationer, anvendes den paa følgende Maade: Patienten lægges paa en Seng, og et Par Medhjælpere sættes til at vaage over hans Åndedræt og Pulsslag, som tilsammen bedst viser Styrken af Kloroformens Virkning. Kloroformen indaandes derved, at man over Patientens Næse og Mund sætter en Lut, indvendig foret med Flonel, hvorpaa der er slaaet en 3 til 4 Tjefteer Kloroform. Tuten er oventil aaben, forat Patienten stadig kan indaande frisk Luft sammen med Kloroformen. Thi ellers kan farlige Tilfælde let opstaa. Naar Patienten har aanded nogle Minuter paa denne Maade, begynder Kloroformens Virkning at vise sig. En behagelig Fornemmelse af Varme, Lethed og Velbefindende udbreder sig efterhaanden fra Brystet over hele Legemet. Følelsen begynder at tabe sig; men Patienten er endnu bevidst, svarer paa Spørgsmaal og ligger som i et let Rus. Han synger og passiarer og synes at befinde sig meget vel. Efterhaanden taber Sandserne sig. Først forsvinder Smagen og Lugten, og derpaa Hørelsen og Synet. Patienten bliver nu svindl, han føler Tilbøjelighed til Ro og synker efterhaanden hen i fuldkommen Døs. Ofte har Patienten, naar han atter vaagner, Erindring om de skønneste Drømme af forskjelligt Slags. Men ofte indtræder ogsaa fuldkommen Bevidstløshed, saa at Patienten ikke kan erindre det Mindste. Lader man nu fremdeles Kloroformen indvirke, saa begynder efterhaanden Åndedrættet at blive sjældnere. Hjertet hører op at arbejde og Døden indtræder.

Opvaagningen følger sædvanligvis som af en dyb Søvn. Sandserne og Bevidstheden vender efterhaanden tilbage. En let Svindlhed og Forvepning følger gjerne efter; sjelden en større Forstemthed, som undertiden kan vare i flere Timer.

Det er ikke alene Dyreverdenen, som saaledes paavirkes af Kloroform, men ogsaa enkelte Planter, som er begavede med en Følsomhed, som ligner Dyrenes. Den bekendte Plante Mimosa pudica, som ved den mindste Berørelse sammenfalder sine Blade, mister denne Egenskab, naar den udsættes for Kloroformdampenes Indvirkning.

Galtetund.

Galtetund? — Galtetund? — Hvor i al Verden ligger Galtetund? vil visse mange En af vore Læsere, harmfuld over sin Uvidenhed, udbrøde. Men du behøver ikke at røpme over, at du ikke

kjender dette Navn, Læser! Thi Galtetund er intet berømt Sted. Galtetund har ingen Historie at fremvise. Det kan ikke fortælle os om Besøg, hverken af Tordenfjeld eller af Engländerne, i den Tid, de huserede paa vore Kyster. Det har intet Sprog at prale af, som dets Nabo, Lyngøer, det kan ikke berette hverken om Sigurd Slembedean, Gregorius Dagfjøn eller nogen anden af vor Histories gamle Helte; thi Norges Historie kjender ikke noget Sted, kaldet Galtetund. — Men hvor ligger det? Hvad mærkeligt er der ved dette Sted? Ja vent lidt! Nu kommer det. Det danner Indsejlingen til „Nordens Venedig“, til det smukke og driftige Arendal. Den, som engang har haft den Fornøjelse at besøge dette Sted med den smukke Indsejling, vil visse lunge mindes det Indtryk, som denne stolte og imponerende Natur har gjort paa ham. Paa den ene Side Fastlandets Klipper og paa den anden den store Tromsø, der i over en Mils Længde strækker sig langs Kysten. I Baggrunden ligger de to bekendte Fyrtaarne, „Store-“ og „Lille-Torungen“, som ved Natteid sender sine Straaler udover Havet og viser Sjømanden Vejen til Galtetund, der med sine fortrinlige Udhaane, saasom „Røvsand“ og „Mærdø“ tilvenstre og „Sandvigen“ tilhøjre, er et hjært Tilflugtssted for mangen en Sejler i de stormfulde og barske Høstnætter.

Saalænge som Farvandet er aabent, vrimler Galtetund af Stibe for Ind- og Udgaende for Arendal, der, som vi ovenfor har omtalt, siden lang Tid tilbage gaar under Navnet „Nordens Venedig“.

Ursagen til dette Tilnavn er, at Arendal er bygget paa flere mindre Holmer, 6 a 7 i Tallet, saa at der i gamle Dage næsten ikke fandtes Gader i Byen; men al Færjel foregik tilbaads paa de mellem Knartalerne flydende, naturlige Kanaler. I Aarenes Løb blev imidlertid disse saa opfyldte med Grus og Affald, at Vandet blev stillestående, hvilket naturligvis havde tilfølgende en Sundhed men meget skadelig Uddunfning, som man søgte at hemme ved aldeles at opfylde de grunde Kanaler, saa at Arendal nu paa en Maade ikke længer fortjener det smigrende Navn, det i lang Tid har baaret.

Men paa den anden Side kan Arendal, uagtet det hverken har Gondoler eller Kanaler og i Grunden ikke er en Smule romantisk, dog alligevel gjøre berettiget Fordring paa det Navn, som det engang har faaet; thi ligesom Venedig var en af Italiens rigeste Handelsstæder, saaledes er Arendal i Forhold til sin Størrelse maaste en af Norges rigeste og driftigste Byer. Overalt, hvor vort Øje falder, ser vi i Arendal Flid og Travlhed. Helt borte paa Stibbeddingerne bygges det ene Stib ved Siden af det andet. Nede ved Bryggerne er der lutter Liv og Arbejde. Stibe, undertiden i halvhundredevis, løsser og lader og bringer Rigdomme til den stolte By. Vi siger med Forjæt den stolte By; thi Arendal er maaste den mest aristokratiske af alle Norges Byer og kan altsaa ogsaa i denne Henseende sammenlignes med Venedig, der, som bekendt, i gamle Dage udmærkede sig ved sin stolte Adel.

Al sin Rigdom skylder imidlertid Arendal Havet og — Galtetund, der ved de fortrinlige Haane, det danner, er en udmærket Skiftsengel for Byens Handel og Sjøfart. Spørger man efter Oprindelsen til Sundets besynderlige Navn, saa faar man intet Svar. Intet Sagn ved at fortælle om, hvad der kan have givet Anledning til denne komiske Benævnelse, der forresten ikke er saa ualmindelig paa vore Kyster*). Formodentlig har den midt i Sundet liggende Holme, Galten, forekommet en eller anden Beskuer at ligne en Galte, og Sundet efter den faat sit Navn.

L. W.

*) Sammenlign f. Ex. Svinesund ved Fredrikshald o. fl. a.

Et Billede fra Engelskmændenes Tog i Abyssinien.

Vort Blad har kun et Par Gange fortalt Noget om Engelskmændenes Tog i Abyssinien; men dette militære Eventyr kommer neppe heller at kunne regnes blandt Tidens store og følgerige Begiven-

heder. Den overordentlige Begejstring og Beundring, som Krigens heldige Udfald vakte hos det engelske Folk, har man ikke godt kunnet forstaa eller gaa ind paa i det øvrige Europa. Det er sandt, at England har faaet Hævn for de Fornærmelser, som var det tilføjet af en overmodig, halvbarbarisk Fyrste; men det har forekommet de Fleste, at dette var et noget magert Udbytte af en Krig, der har kostet England fem til sex Millioner Pund Sterling. Sejrherrerne drog bort efter Magdala's Indtagelse og Kejser Theodor's Død uden at gjøre Noget som helst for at begrunde en bedre og roligere Tilstand i Landet, og det er endog sandsynligt, at Abyssinierne i Kejser Theodor, som med al sin Bildehed ikke savnede store Egenheder, tabte den eneste Mand, der var istand til at holde dem nogenledes sammen. Man har ogsaa fundet en uhyre Overdrivelse i de Lovtaler, som de engelske Blade holdt over Feltogets Leder, Lord Napier, hvem de i hele Historien ikke fandt nogen Anden at sammenligne med end Mexikos Erobrer, Fernando Cortez. Men det maa indrømmes, at den engelske Hær havde store Vanskeligheder at kæmpe med, og at den førtes med Dygtighed. Den havde at marschere gennem et ganske ukendt Land, og det tunge Krigsmateriel skulde føres over Fjeldstræninger, der hæver sig indtil 10,000 Fod over Havet.

Vort Billede fremstiller en Scene fra denne Marsch, hvor nogle fra Indien medbragte Elefanter bruges til at bringe Kanoner op ad en brat Fjeldstræaning.

De sidste Begivenheder.

Det nye Forfatningssystem (Decembersforfatningen af 1867), hvorefter det østerrigske Monarki skal styres, er et meget udviklet og tungvindt Maskineri. Der er tre Ministerier, et for Ungarn, et for de tytslaviske eller vestøsterrigske Lande og et Rigsministerium for det hele Monarki; og der foruden den ungariske Rigsdag og Rigsraad med to Kamre, der er Repræsentanter for samtlige vestøsterrigske Lande og desuden for hvert enkelt af disse en Landdag, tilsammen 17, og alle disse Hjul staar i Forbindelse med hverandre og er afhængige af hverandre, saa at, naar et eller et Par gaar istaa, det hele Maskineri er udsat for at standse. Der skal megen Kunst til for at bringe et saa indviklet System i ordentlig Gang og fremfor Alt Enighed og god Vilje fra alle Vedkommendes Side. Og nu er Ulykken den, at der i de fleste vestøsterrigske Kronlande staar to nationale Elementer ligeoverfor hinanden, det tytte og det slaviske, hvis Fiendskab den nyeste Tids Ombælgninger og Omdannelsen af den østerrigske Stats indre Forhold kun har bragt til at blusse heftigere i Beiret end nogensinde tilforn.

Vi har omtalt i et foregaaende Numer den østerrigske Kejsers og Rigskansleren Beusts Besøg i Bøhmens Hovedstad og det Forsøg, som ved denne Lejlighed blev gjort paa at tilvejebringe en Udsoning med Tsjekkerne og paa at faa dem til at opgive sin Modstand mod den nye Forfatning. Dette Forsøg mislykkedes fuldstændigt. Gjæringen hos den tsjekkiske Befolkning i Bøhmen og Mähren har stadig tiltaget, og der er bleven afholdt Folkemøder og Foramlinger paa Bjergene („Tabors“) i det Uendelige til Trods for Politiets Modstand. Disse Foramlinger finder Sted rundt om i Landet; thi Bevægelsen har overalt grebet Landalmuen; overalt holdes der voldsomme Taler mod Ministeriet Auersperg (den tsjkkiske Fællesregjering for de vest-østerrigske Lande) eller den nye Forfatning, og høres der truende Udraab med Tjstjerne, og Politiet er stundom, naar det forsøgte at stride ind, bleven overfaldt og har maattet tage Flugten, medens Regjeringen endnu ikke, til trods for de tytte Wienerblades Opfordringer, har vovet at stride ind med Vaabenmagt.

Imidlertid har Bevægelsens Ledere udfoldet en utrættelig Virksomhed for at bringe istand et Forbund mellem alle de politiske Partier, der af forskjellige Grunde ere imod det nu herskende System i Østerrige: det slaviske Nationalparti, hvem Slavernes Tilfældet ved den nye Forfatning, der deler Monarkiet mellem Tsjttere og Magyarer, har bragt i Dyrer, det højadelige og det højtirkelige Parti, hos hvem Regjeringens frivillige Retning under Beusts Ledelse og Ophævelsen af Konfordatet med Paasfatnen har vakt dyb Uvilje. Og Frugeterne af denne Virksomhed er allerede nu kommet tilsynes paa en Maade, der har fremkaldt alvorlige Betyrninger for et brat Omslag i Østerriges indre politiske Forhold.

Samtlige vestpøsterrigste Landdage bleve nemlig aabnede den 22de August; men af den bøhmiske Landdags Deputerede mødte kun lidt over Halvdelen. Hele det højkirkelige og højadelige Parti holdt sig borte, og det tsjekkiske Nationalparti fremmødte kun ved en Deputation af 3 af sine Fjere, der overrakte en af 89 af Landdagens Medlemmer undertegnet Erklæring, i hvilken der nedlægges Protest mod Lovligheden af den nuværende Forfatning og forlanges for Bøhmen en lignende selvstændig Stilling, som den Ungarn har opnaaet, hvorpaa ogsaa disse forlod Salen. Ved den mähriske Landdags Aabning holdt ligeledes alle Medlemmer saavel af det tsjekkiske som af det højkirkelige og højadelige Parti sig borte.

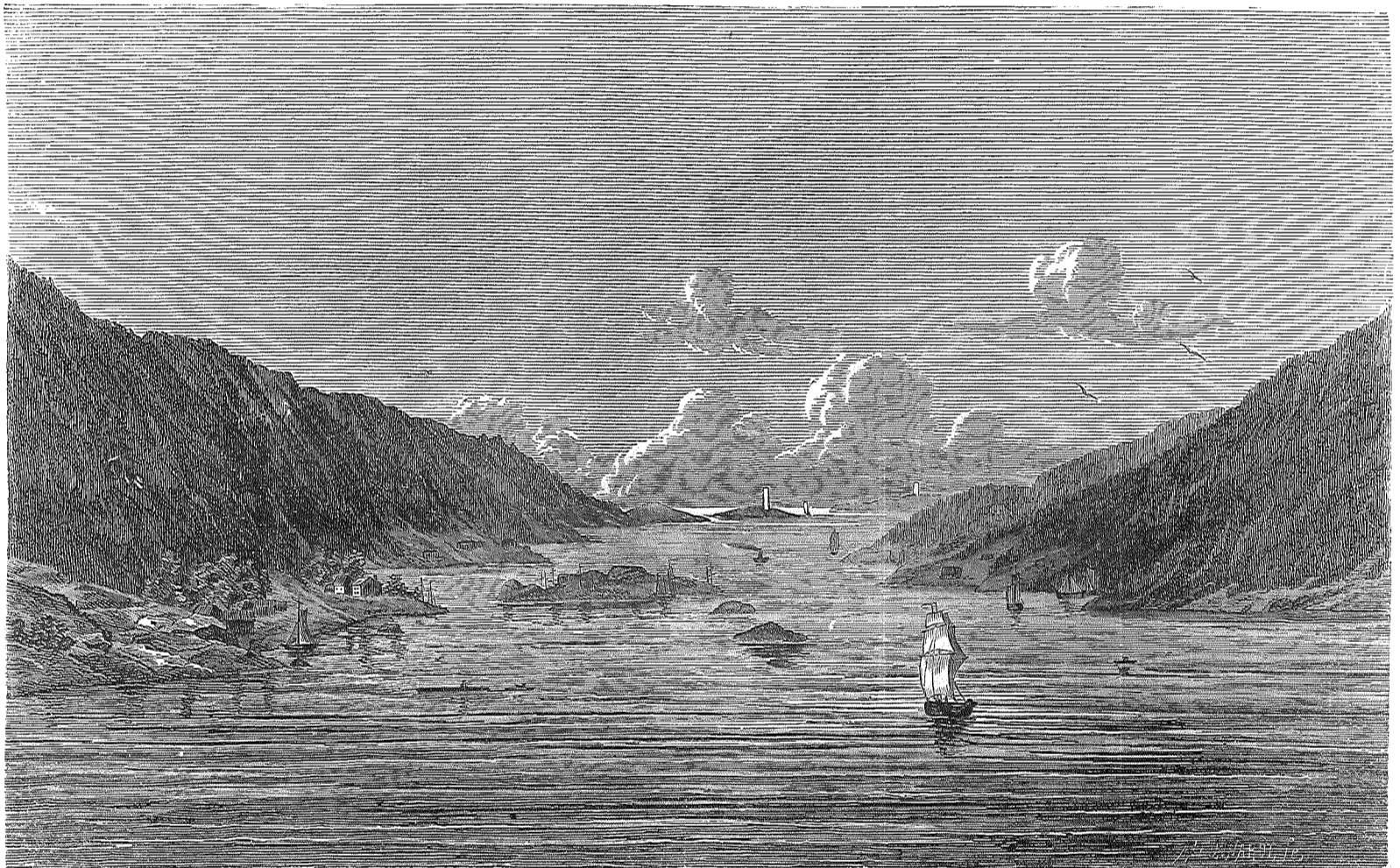
Det er Noget, som ikke engang de liberale og tyssindede Wienerblade lægger Skjul paa, at denne Opposition er en meget betydelig Sag, og at den endog kan lede til Forfatningens eller ialfald det nuværende Ministeriums Fald. Man skal nemlig lægge Mærke til, at Rigsraadet i Wien, der skal være Repræsentation for hele den tysslaviske Del af Monarkiet, i et meget væsentligt Punkt er afhængigt af Kronlandenes Landdage, idet disse vælger de Medlemmer, der skal sendes til Rigsraadets Deputeretkammer. Men Landdagene kan igjen Intet foretage sig, aafremt ikke mindst Halvdelen af deres Medlemmer er til-

gene, og Wienerbladene opfordrer daglig Regjeringen til at opgive sin vækkende Holdning og bruge Magten mod de Gjenstridige. Men Regjeringen kommer vist neppe til at følge dette Raad, og den kan vistnok ikke med samme Lethed som en tyss Avisstriver sætte sig udover alle Hensyn til Stemningen hos de slaviske Nationaliteter, der udgjør næsten Halvdelen af det østerrigste Monarkis Befolkning.

Skulde det ved Beust grundlagte System, hvortil der knytter sig saamange Forhaabninger, og som syntes at bebude en ny og bedre Fremtid for Østerrige, lide noget alvorligt Skibbrud ved den tsjekkiske Opposition, vil Tyskerne for en god Del kunne tilregne sig selv Skylden for medelst sine urimelige Fordringer paa at herse over og være bedre end andre Nationaliteter. Ved Aabningen af Landdagen i et af de rent tysske Kronlande (Nedre Østerrige) ytrede Formanden, at det nu under den nationale Splid gjaldt at vise „tyssk Selsjælselse,“ og at det nu var Tid til at aflægge den Hovedsej, hvorunder Tyskerne efter hans Sigende altid havde lidt, nemlig Overvurderingen af det Fremmede. Det kan være muligt, at Tyskernes Forhold til Frankrige eller England har givet Grund til at tale om en saadan Egenstabs hos dem; men det er vist, at deres østlige Naboer aldrig har mærket noget til denne deres „Hovedsej“, tværtimod optræder Tyskerne stadigt med det

begyndt, som ventendes var, men det har dog begyndt! Om det ogsaa en Stund gaar ud over Embedsmænd og dem, som har syntes Bønderne at have havt det for godt til idag, — det kommer nok i Gjenge, efterhvert som de faar Forstand paa, at det er hos dem selv, i og Stellet omkring dem selv, hvor det vanter. Den Umødenhed blandt vore Gaardejere, som Bevægelsen har blottet lige til Skindet, er selv det bedste Bevis paa, at Gaardbrugerne, trods de enkelte Storthingskæmper blandt dem, trods Aviser og Stemmelister, i disse femti Aar kun for en meget ringe Del har været med. Og saa er det jo paa Tide at de kommer!

Ellers maa vi vist ikke være for snare til at tro, det nu er Bonden, som ryster, fordi en f. Ex. Hr. Klassen oppi Beg prater sammen Noget om Skandinavisme og Union og norske Presseforhold, som ligger umødent i ham selv og faaes til Grønfoeder i Andre. Manges en ærgjerrig Mand vil i disse Tider, saalænge Bevægelsen strømmer stærkt, gjerne faa et lidt Møllebrug igang for sig selv. Vi siger Ingenting til det, — Lærdommen, han giver Mængden, er den samme og Virkningerne med; men vi maa blot ikke lade os narre og tro det er Bonden, som mener, hvad en enkelt Mand faar og lærer Bonden op til. Og de Mænd, som fører Bevægelsen, maa heller ikke lade sig narre og tro, det er

Gattefund.

føde. Ved Aabningen af den bøhmiske Landdag mødte kun 122, og Forsamlingens Halvdel er 117 —, det mindste Antal, som udkræves for at fatte en gyldig Beslutning. Naar altsaa kun 6 Medlemmer bliver borte, maa Forhandlingerne standse. Den mähriske Landdag har endog strax efter Aabningshøjtideligheden maattet udsætte sine Forhandlinger, da de tsjekkiske og højadelige Deputerede ikke indfandt sig, og de tilbageblevne tysske Landdagsmedlemmer ikke var talrige nok til at fatte en gyldig Beslutning. Skulde det nu ogsaa lykkes at bringe Polakkerne til at indtage en lignende Holdning paa den galiziske Landdag, som den Tsjekkerne har indtaget paa den bøhmiske og mähriske — Noget, hvortil der arbejdes ivrigt, men, som det heber, hidtil uden Held, — vilde det ikke være usandsynligt, at det mod Regjeringen fiendtlige Parti fik det i sin Magt at standse det hele Maskineri ved at hindre de for Rigsraadet nødvendige Valg og derved maaft fremtvinge en Tilbagevenden til den gamle Tingenes Orden og tilintetgjøre alle de Forhaabninger, der har været knyttet til det Nye.

Hos det østerrigste Monarkis tysske Befolkning og navnlig hos Wienerne har Beust's Regjering vundet en overordentlig Popularitet baade for sin frisksnede Retning og for sin Begunstigelse af det tysske Element. Der hersker derfor ogsaa blandt dem en almindelig Forbitrelse over det tsjekkiske og det højadelige Partis Holdning paa Landda-

utaaleligste Overmod ligeoverfor Magyarer, Polakker og Tsjeker. Og naar Tyskerne under den nu herskende nationale Splid i Østerrige venter sig nogen Hjælp deraf, at Magyarerne har faat sine Ønsker om politisk Selvstændighed opfyldte, og at Polakkerne ligger i Strid med sine slaviske Frænder, da er dette vistnok meget usikkert. Thi i et Punkt er alle Østerriges ikke-tysske Folkeslag enige, nemlig i at hade Tyskerne.

Kristiania.

Den 5 September 1868.

Jo mere Klarhed man faar over den Jaabækkiske Bevægelse, desto visere er man paa, at dens ligefremme Følger bliver meget tarvelige. De vilde ogsaa, en efter en, være kommet uden al denne Staahøj; thi de ligger naturligt i Udsviklingen, og paa Thinget er Bønder nok til at tage mod dem, efterhvert som de melder sig.

Men Bevægelsen vil have Følger, saa den enten ikke har tænkt sig, eller som den blot uklart har tænkt sig. Derfor er der Ingen af os, der længe har længtes efter dette, som ligger bag den Jaabækkiske Bevægelse, som nu ikke taffer til! Her er endelig kommet Liv; taabeligt og trægt har det

Bondens Trang til at være med i det offentlige Liv, som nu er vakt og vil holde Været gaende af sig selv. Nej, Bonden vil have mere end Præt: han vil have synlig Indflydelse paa Tingene, som de prater om, eller han bliver kjed dem. Alle Slags Foreninger blandt praktiske Mænd, som ikke har anden Opgave end at fatte „Resolutioner“ og stemme over Luftsprogsmaal, syger fra hinanden, ligesaa rask som de er samlet. Derfor maa Bevægelsen se til at sætte igennem direkte Valg og udvidet Stemmeret, saa Møderne kan blive Forberedelser til Valg, Forhandlinger, som ender med Valg af den, som kan bære frem, hvad de vil; kan Bevægelsen ikke det, saa dør den, — men først efter at have avlet en uhyggelig Urolighed, et tungt Misnøje, som engang slaar ud blandt de Allerlaveste og kan blive slem nok at lides med.

Nu tror vi desværre ikke synnerlig paa den Interesse for direkte Valg og udvidet Stemmeret, som Jaabæk og hans Venner bærer tilfue. Thi med direkte Valg bliver Hjemstavnssaaudet løst, en Mand fra Kristiania kan da stille sig i Mandal, og dermed knekkes Bygdepolitikken; og med udvidet Stemmeret taber Gaardbrugeren sin eneældige Indflydelse og et Parti kommer med, som har Ønsker, Gaardbrugeren slet ikke synes om (f. Ex. direkte Stær; thi Talen derom blandt Gaardbrugerne tror vi ikke paa). Vi tror ikke paa Folks Interesse for det, som til en vis

Et Billede fra Engelskmandenes Tog i Abyssinien.

Grad skader dem; Jaabæk og hans Fæller mener det vist ikke alvorligt med direkte Valg og udvidet Stemmeret. Men nu er, Gud ske Lov, Tinget sikket saa, at vil de ikke det ene, saa faar de heller ikke det andet. Uden direkte Valg og udvidet Stemmeret forner Folk ind i den samme Svøn, hvoraf man nu har ruffet dem op; ja, vi skal se, at allerede paa kommende Thing vil Bevægelsen faa et Tilbageflag, som kan træffe selve Lederne. Men med direkte Valg og udvidet Stemmeret som Program staar de sig; thi det er som at slippe udenstyrs fra alle Langs-hindringer og Serinteresser, ud paa det aabne Folkehav! Blandt alle de Vinde, som der blæser, gaar ogsaa den, som blæser nogle af deres Duffer i Havn, — om de ogsaa maa se paa, at der ses andre Duffer jævnfæd, der ogsaa naar Havn. Dette er det Lykelige ved den Jaabækste Bevægelse, at den er rejst for at fremme Bygdepolitik og Laugsinteresser, men at den maa paakalde Magter, som ophæver dem eller gjør dem om til Landsinteresser.

Ud den Sort Modsigelser er der flere. Jaabæk tordner mod Bureaukratiet og med stor Højse; men han stemmer mod Jury, som netop vilde kunne knække Bureaukratiets Centrum ved at drage den store Dommer- og Sagsførselsstand over til Folket. Han vil have større politisk Deltagelse, han vil have Stortinget folkeligere, — og saa er han imod aarlige Storting, som paa mangfoldig Maade vil styrke Folkedeltagelsen udenfor Thinget og Folketsælven i Thinget og løse Thinget fra Regjeringskontorerne; vi siger paa mangfoldig Maade og mener dermed den ligefremme Virkning af, at Representanterne er oftere og længere hjemme blandt Sine, og desforuden alt det, som aarlige Thing vil drage med sig af Forandringer i Thingets Forretningsorden — og i Grundloven.

Nu skal vi se, om Hr. Jaabæk kan holde sig i den Presse, som vil staa mod ham af Bevægelsen, han søger at styre! Vi skal se, om den ikke søger med en Del af hans gamle Meninger og gjør ham selv friere og greiere. Thi for ham bliver snart et Valg: med eller mod! Det, som er begyndt, gaar sin Gang og gaar ham overende, hvis han ikke vil slippe Sit og gaa med. Og som det gaar Jaabæk vil det gaa Mange, der nu synes at lede, men snart vil ledes af den store Strøm. Vi haaber, at den ikke stanses; men at hurtig Gjennemprøvelse af direkte Valg og udvidet Stemmeret gjør den løvbunden og evig. Stanses den nu, — da kan de Lider komme, hvorom man vil sige: de behager mig ikke!

— Vi har idag indtaget Begyndelsen af et Referat af et Skolelærermøde, som i mange Stykker er værdt at læse. Men vi maa bede de ærede Herrer, som sender os den Sort Udbrag, om at gjøre dem meget kortere. Enhver vil indse det; Forhandlingsgjensandene er næsten altid de samme, og ofte siges det Samme; det maa med Nødvendighed saa være. Men skal et Blad idelig trykke det Samme op igjen og op igjen, saa faar det tilsidst ingen andre Læsere end Skolelærere — og knap nok dem. Vil man bringe Andre til at interessere sig for Sagen (og uden det kan den ikke gaa) maa man ikke begynde med at gjøre Folk trædt. Dette være ikke sagt til Forringelse af det Møde, hvorfra vi idag meddele; vi henviser gjentagende til dette Udbrag.

Liebleins Tidsskrift „Norden“ har nu staaet saalænge, at man kan danne sig en bestemt Mening derom. Vi kan ikke sige andet, end at denne er bedre end vi havde Lejlighed til at tro paa Forhaand. Hr. Lieblein har kunnet samle ikke saa originale Bidrag, rigtignok af yderst forskjelligt Værd; men dog saaledes, at dette Tidsskrift i Modsetning til de flere, som hos os er begyndt og gaar bort igjen strax mælder sig som norsk, ja næsten uden Undtagelse leverer selvstændige Afhandlinger eller selvstændige Meddelelser. Det Underholdende har adskillig Plads i Tidsskriftet, og Noget af det er til at læse, men somt er rigtignok til at sove ind over. Det filosofiske, som Dr. Horn giver, maa ogsaa nærmest være givet i sidste Nævnelse, ikke fordi det er tungt at læse, tværtimod; men fordi det er en ret og slet Methode, en gammel dags filosofisk Talebrug omkring et mis-handlet Indhold. Ej heller fremmer den løbende Bogmelding højt, men den følger da i alle Fald med. Derimod er Meddelelserne fra Videnskabsforbundets Møder udsørlige og lærerige, medens de Meddelelser, som gives fra Videnskabeligheden i det Hele, burde være flere og større. Enkelte Afhandlinger, som den om det gamle Egypten, hører til det Bedste i hele Tidsskriftet; en kvif og klar Fremstilling løfter det ualmindelig interessante Emne. De historiske Bidrag er ikke ganste saa, ligesom vi her havde ventet mere; et enkelt er af polemisk og vistnok tvivlsomt Værd, men flere giver god Dplysning, især om gamle hjemlige Forhold; men til dels ogsaa om udenlandske.

Der er i det Hele saameget, at gives Tidsskriftet Lejlighed til at staa i flere Aar til, er det ikke Spørgsmaal om, at det med Tiden vil samle det Lille af historisk og videnskabelig Underholdning, som leveres herhjemme, og derved fylde en Dpgave. I de Hefter, vi har gjennemset,

er der Intet, som ikke indeholder noget Læseværdigt og ikke har et Bud fra Landet, det kommer ud i.

Ud skandinaviske Blades Indhold i sidste Uge. Den bekendte ivrige Skandinaviske Lucianus Rosfod opfordrer i en Artikel i Fædel. til at søge at tilvejebringe en fælles Rettskrivningsmaade for de 3 nordiske Eprog. Den Skrivemaade, han i den Anledning foreslaar som Norm, er netop den Norsk Folkeblad allerede følger. I Anledning af det nær forestaaende Kirkevalg blev der i Aktonbl. fremjat og udviklet nogle „Spørgsmaal for Kirkeforsamlingen“. Det Spørgsmaal, der i denne Uge udvikles, drejer sig om Religionsundervisningen, som For. maatte med Rette har Meget at udsætte paa. Den er, mener han, kommet i et aldeles galt Fodspor, idet den vil ikke Religion, men Religionslære. Religionsundervisningen, som den nu er, tykkes ham at vanske Skoleguttene til en theologisk Videnskabsmand, medens den sædvanlige Følge blir, at den saaledes plagede Dreng faar Afsty og Ulyst for de helligste Ting paa Grund af en saa bagvendt Fremgangsmaade.

Afhæder.

Bergen den 23de August (Brev til Norsk Folkeblad). I den forløbne Uge har her været megen Spektakel og Dpfyr, hvorefter der jo er meldt Adskilligt baade i Bladene og til Regjeringen. Saavidt jeg har Rede paa det, er Sammenhængen følgende: Arbejdsklassen her i Bergen har i nogen Tid, saaledes som Folk overalt i Landet, lidt under Trykket af knapt Udkomme og daarlige Lider. Da nu Potetes og Smør og andre Landprodukter, som jo maa fordyres som alt andet, efterhaanden er bleven Gjenstand for et Slags Høsthandel paa eller ved Torvet, Draggen, Muren osv., blev Dymærksomhed i søregen Grad henvendt paa disse Ting. Man fandt da snart ud, at disse Landprodukter ved at gaa gennem Dpfjobernes Hænder blev dyrere, og at dette var et forøget Tryk i disse knappe Lider. Lidt om lidt blev man mere og mere vred over denne Ting, og der skulde da en Bagatel til, for at Breden skulde slaa over i Handling. En vakker Dag kræver nogle Arbejdere, at de Staller, der fulgte saabanne Ting efter at have kjøbt dem af Bønderne, skulde jages bort eller forbydes saadan Handel eller Dpfjøb. Da dette ikke gik an, fik de et afflaende Svar, og dette forøgede Uviljen, saa de forrige Lørdag tog sig selv til Rette ved at gjøre Forsøg paa at jage Potetesælgerne bort fra Torvet. En Mand blev da arresteret, og da Politifuldmægtigen og Politiaj-tanten strax efter kom ned paa Torvet, kom Nogle hen til dem og bad eller forlangte den Arresterede udløst; efter nogle Afslag paa et saadant Antragsende, blev Arbejderne opfarende, og Politimesterens mænd fandt at burde arrestere ogsaa disse Folk. Men dette førte til, at Arbejderne slog Venene under en af Embedsmændene og befrie Arrestanten; nogen Mishandling fandt ikke Sted. Om nogen Arbejder da blev grebet, ved jeg ikke; men strax efter blev Militære hentet fra Festningen, og nogle Arbejdere arresteret i al Orden. En kort Tid efter, og medens Politiets Embedsmænd gik og talte Arbejderne tilrette, saa man til Alles Forbauselse General Aloumann komme ridende i fuld Uniform, en hel Del Underofficers-Cleaver troppede op, og snart var Militæret temmelig mandstærkt tilstede. Generalen blev hilset med Hurra; men Militæret forøvrigt tjente kun til at tirre Mængden; af Politimesteren og en Løjtnant Kolderup blev der holdt Taler, der ikke havde nogen beroligende Indflytelse. Sen efter Aftenen blev 9 eller 10 arresterede, og snart var al Nødvendighed forsaavidt tilvejebragt, som Mængden, ophidset ved Militæret og de frigerste Forholdsregler, drog hjem før Søndagen at pønse paa Havn.

Allerede Søndag hørte jeg Mange ytre sin Harm over, at Politiet havde handlet saa usforstigt og saa tidligt grebet til Bajeretternes Hjælp. Søndagen gik dog hen i al Ro. Mandag begyndte Spektaklen ved Middag. Politimesteren stod paa Torvet for at forklare Arbejderne Dpfjobervaasens Lovlighed; men da en ophidset Mængde er meget daarligt Tilhører, havde Politimesterens Taler ingen Indflytelse; Mængden blev kun mere urolig, da de ingen Greje kunde saa paa Ting. Mens disse Forhandlinger stod paa, kom en Afdeling Soldater marscherende op og stillede sig mellem Politimesteren og Kjøbmændene paa Børsen paa den ene Side og paa den anden Side hine Arbejdere og en hel Del Tilskuere. Synet af Soldaterne gjord: galt værre; Politimesteren oplæste Dpfjoberakten, og fra Mængden raabtes der, at Borgermilitæret først skulde anvendes, før end Soldaters Hjælp skulde paatræves. Enhver, som hender Bergenserne, ved, at de aldeles ikke liker Soldater og altid har havt Dgenavn paa dem; nu at sende dem Soldater paa Halsen maatte derfor anses for meget ulogt, og det viste sig snart, at Spektaklen blev værre og værre,

jo mere Militæret kom frem og viste sin Magt, trængte Mængden tilfide og optraadte som Arbejdernes Tugtemestere. At et Par hundrede Mand Militære længe var holdt i Beredskab, vidste naturligvis den hele By; men at de paa den Maade og saa strax skulde anvendes, troede Ingen.

Senpaa Eftermiddagen kom det til Strid; Mængden trængte sig frem til Raadhuset, men blev mødt af Soldater, der i lang Tid var den eneste Hjælp, Politiet anvendte; Borgermilitæret blev først senere anvendt, og Vandledningen, der ellers har saa affjøende Virkning paa opflammede Menneskemasser, blev aldeles ikke rørt. Dpföring gennem Aviserne og ved Dpflag til at holde sig borte fra Sammenstillinger kom først Dagen efter Dpfjerne, ligeledes blev der ogsaa, først efterat Alt var forbi, antaget Frivillige til Politistationen.

Striden mellem Soldaterne og Menneskehoben varede et Par Timer og blev ført uden stor Hidsighed; det var mest Gutter og Sjere, der stredes, og Baabnene var Smaasten, saapas stor som Gutter kan magte at kaste et hundrede Strid, tilbids var der ogsaa lidt større Stene; jeg har hørt, at hele den sammenføjede Stendynge var en halv Tønde eller lidt mere, som var brugt af Mængden mod Militæret og Borgermilitæren, der gik paa med Kolben eller Bajonetten. Af egentlig Saarede er der et halvt Snes, paa hvem Saarene syntes, nu er vel alle paa 2 a 3 nær helbrede, saa deraf kan Stridens Udstrækning sees.

Alt er nu roligt. Forhør optages, man siger, over et Par Hundrede Mennesker, dels allerede arresterede, dels andre — alle skal være almindelige Arbejdere; af andre Samfundsklasser, der under Sammenstillingen paa Raadhuspladsen udgjorde Hovedmassen, blev Ingen fasket.

Jeg kan ikke andet end beklage, hvad der er foreskaldt, og jeg tror, at mange Ting og megen Ulykke kunde være hindret, dersom Politiet havde opført sig med større Eindighed og Lemfældighed og fremfor Alt undladt at benytte Soldater mod Mængden. Det er jo vanskeligt at sige, hvorledes det vilde gaat; men det synes Alle at være enige om, at aldrig har Bergen fremvist et saa uhyggeligt Skuespil, og aldrig har Politiet mødt frem med saadan Magt, uagtet der vel oftere har været Misforståelse af lignende Art som nu. Forhør er imidlertid optaget over Politiets Embedsmænd, og vi faar nu se, hvad Udfald det vil faa.

Vesteraalen 21 August. (Brev til Norsk Folkeblad.) Høstudsigtene. Først i Slutningen af Juli opførte Regnvejret, der siden Midten af Maj uafslæbelig kun med korte Afbrydelser havde vedværet. Gamle Folk kan neppe erindre et saadant Regnvejr, ialfald paa denne Tid af Aaret, og hvor haardnakket vedholdende det ogsaa har været, kan man maatte forstaa, naar jeg fortæller, at der i Tiden fra 1ste Juni til 26de Juli ikke var mere end 6 Dage godt Vejr. Heldigvis var Temperaturen under dette Regnforholdet høj, og i Slutten af Juli indtraf et nydeligt Vejr med stærk Varme (indtil 26 Grader Celcius i Strygen) som, rigtignok med Afbrydelse af et ubehageligt Regnvejr i forrige Uge, har holdt sig til nu ligesom i den sidste Tid med lavere Temperatur, 16 til 18 Grader. Som Følge heraf er Høstudsigtene bedre, end man efter den Mængde Regn kunde vente, Ageren staa ualmindelig godt. Der er rigtignok endel Ugræs, og den bliver rimeligvis senere moden end sædvanlig; men Avene er store, Halmen lang, og det tegner sig til at blive vegtigt Korn. Ageren er imidlertid heroppe af en underordnet Betydning, og det er saaledes vigtigere, at de fleste i det gode Høstvejr har faat ind en hel Del udmærket Hø. I det Hele taget har Engen staaet godt, især paa tørre Steder, paa Myr har det været daarligere. Poteterne staa langt tilbage i Væksten, og Potetesjøften bliver vistnok under alle Omstændigheder middelmådig. Dette er af stor Vigtighed, da her avles en hel Del Poteter, og paa Grund heraf kan man i det Hele taget neppe vente andet end et Middelsaar.

Bed en Paasejling ude i Bundefjorden i Søndags stødte 2de Baade under et smukt Vejr og i liden Vind saa stærkt paa hinanden, at begge Baade sank, hvorved 6 Mennesker druknede, og 5 blev reddede. Antagelig har grov Uagtksomhed været lagt for Dagen.

Dmt. 200 Spd. Renlave er indkjøbt omkr. Rongsvinger til en Værdi af 240 Spd. Prisen er steget fra 7 til 8 1/2 pr Spd., og da Udbyttet af et Spd. Renlave i Brændevinstilvirkningen omkr. skal være det samme som af den tilsvarende Vegt Korn, paa samme Tid som det udkomne Produkt skal „staa paa Maal“, anser man det for sandsynligt, at Prisen vil gaa end højere op.

Telegrafkabelens Nedlægning mellem Ekerfjord og England kan ikke finde Sted i Høst, da Forfærdigelsen af Telegrafstouget er bleven forfalt i den sidste Aktionær Mr. Henleys Verksfører. Nedlæggelsen er nu bestemt at skulle foregaa til Vaaren.

I Stavanger er af Handelsforeningen nedsat en Kommitte, bestaaende af H. G. B. Sundt, J. Dvarnaland, P. Petersen, H. C. Gabrielsen, S. Berner, C. Nyman og

M. G. Mønsen, som skal forhandle Nødvendigheden af at træffe Foranstaltninger mod de saavel for Vaarsildfiskeriets Drift som for Sildehandelen saa skadelige Følger af den mere og mere tiltagende Brug af Imaamaaffede Garn.

Finnmarksfisket i 1868 kan — mener en Indsender i Aftenbl. — anslaaes til 9 a 10 Millioner Fisk, af hvilke formentlig 6 Millioner er faldet og de 4 hængte. Da Fiskten ikke havde den sædvanlige Størrelse og Fedme, vil Ryskerne neppe kunne paaregne saa stor Vægt som i et almindeligt Aar, ligesom ogsaa Tranpartiet blir meget mindre.

Myntning af 10 Francs-Stykker i Guld er ved Kgl. Forordning paabudt i Sverige i Overensstemmelse med den af Belgien, Frankrig, Italien og Schweiz vedtagne Myntoverenskomst af 17. Decbr. 1865.

Høfberetningerne angives i Verl. Tid. som fortrinlige for Nordstrantrig, idet Kornhøsten har været ypperlig, og i disse Dage gaar Kunsttrokken for sig. Ligeaa er de gunstige fra England og Belgien, hvorfor Melpriserne betydelig er dalet paa Markedet i Paris.

Ved Jernbaneulykken paa Holyhead-Linjen i England blev der dræbt 33 — ikke som før meddelt 23 — Mand, Kvinder og Børn. Disse er nu alle blevne jordede i en fælles Grav, da Forsøgene paa at stille Levningserne af Ligene fra hverandre maatte opgives.

Lærermødet i Solør og Ddalen. Af dette Lærermødes Forhandlinger er Bladet bleven sendt et kortere Uddrag, som hermed meddeles, da det behandler Sager af almen Interesse. Det bestemte Lærermøde for Solør og Ddalen blev holdt i Skolelokalet i Hvid i Waaler f. N. 26 Lærere afgav Rede, og endel Omringende.

I et forberedende Møde valgtes til Bestyrelse Kirkesanger B. Olsen fra Aasnes med 14 Stemmer og Rammerud fra Hof med 13 St. Til Sekretærer Skolelærerne Herman Aars fra Waaler og Th. Lund fra Hof. Til Revisorer Skolelærerne P. Njby fra Waaler og N. Underthun fra Hof.

Plads for en Kredsskolelærer i Waagen Sovebdsogn i Lofoten er ledig. Undervisningstiden er 24 a 36 Uger aarlig og aflønnes med 2 Spd. 60 p. pr. Uge foruden Kost og Logis in natura.

Bud, som hyppigt overtrædes, f. Er. det 2det Bud. Alle blevne enige om, at man bør følge den af Luther opstillede Orden, ligesaa at Lærebøgerne bør gennemgaaes paa to Aar, hvor Skolen kun er delt i to Afdelinger, og at 1ste Aime altid bør anvendes til Religionsundervisning.

Under Samtalen om Religionsundervisningens absolute Nødvendighed blev erindret om, hvad der staar skrevet i 5 Mos. 6, 6. 8: „Dg disse Ord, som jeg hyder dig idag, skulle være paa dit Hjerte.“

Ledigt: Navigationsexaminatorkontoret i Bergen (275 Spd.); Havnegødetjenesten i Drøbak (20 Spd.).

Udnævn: Assistent i Rigsarkivet H. J. Huitfeldt til Fuldmægtig ved Rigsarkivet; pers. Kap. J. S. Schjærn til Sognepræst i Barteig under Vestre Borgesyssels Provsti; Undertoldbetjent J. S. Væmseth til Overboldbetjent i Risør; Polititilæg i Kristiania G. P. Bunde til Kongens Livmedikus; Handelende Uno Wolff til Vicekonsul i Nicolajstad under Generalkonsulatet i Helsingfors; Jean Gagnis til Konsul i Tripolis; Handelende Christian Nørst til Vicekonsul i New-York; Overretssagfører C. J. S. Steen til at bestyre Nordre Bergenhus Amtmandsembede under Amtmand, Falkens Fræver paa Stortinget; Auditør, Baron G. Wedel-Jarlsberg til at bestyre Embedet som Stiftamtmand i Trondhjems Stift og Amtmand i Søndre Trondhjems Amt under Stiftamtmand, Nøstelsens Fræver paa Stortinget.

Table with 5 columns: Kornpriser for udenlandske Vare i Partier: Kr.ania, Dramm., Fr. halv., Kr. sand., Fr. hjem. Rows include Rug, Byg, Havre.

Lørdagspriser i Kristiania den 3die, Drammen den, Fredrikshald den Septbr., Kristiansand 31te August, Trondhjem 21de og Stavanger 29de August.

Table with 6 columns: Kr.ania, Dramm., Fr. halv., Kr. sand., Fr. hjem., Stav. Rows include Drekfjød, Kalskjød, Faarekjød, Gfæst, Eg, Smør, Melk, Poteter, Birkved, Furved, Granved, Stenkul, Bølskjød.

Desuden i Kristiania: Timotheus 2 Spd. 48 a 2 Spd. 72 p; Rughalm 108 p; Byghalm 1 Spd. 36 a 1 Spd. 48 p; Havrehalm 1 Spd. a 1 Spd. 36 p; Havremel 6 Spd. 60 p pr. Spd.

Lærerpøster.

Plads for en Kredsskolelærer i Waagen Sovebdsogn i Lofoten er ledig. Undervisningstiden er 24 a 36 Uger aarlig og aflønnes med 2 Spd. 60 p. pr. Uge foruden Kost og Logis in natura.

En Omgangsskolelærerpøst i Anefjords i Baalands og Rimefjords Skolekreds i Haa Præstegjeld er ledig. Undervisningstid 27 Uger, Lærersløn 1 Spd. pr. Skoleuge og Kosthold in natura.

J Hadfel Præstegjeld er en Almueskolepøst ledig. Skoleholdet indtil 40 Uger, Løn 1 Spd. 90 p for Ugen med Kost in natura under Skoletiden. Ansøgere melde sig inden 1 Maaned.

J Begarshelens Sogn er en omgaende Skolelærerpøst ledig i Aas og Sælaas Kredse. Undervisningstiden er 24 Uger i Vinter-Halvaaret; 12 Uger i hver Kreds, Lønner er 1 Spd. 36 p pr. Uge og Kosthold hos Opsiderne.

J Elverums Præstegjeld er 3 Lærerpøster ledige, hvoraf 2 i Søndre Skovbygd, som skulle tiltrædes fra Nystaar, og 1 i Strandbygden, som maa tiltrædes i Begyndelsen eller senest i Midten af Novbr. d. A., i hvilket endda skal holdes 4 Ugers Skole. Lærerne forpligtes til at holde indtil 36 Ugers Skole, lovbealet som frivillig, samt til at finde sig i mulige Forandringer baade med Hensyn til Skoletid og Kredse.

Elverums Præstegaard 20 Aug. 1868. Skjerve.

Klosterpøsten

ved Domkirken Menighed i Stavanger er ledig. Klosteren har, foruden at udføre de ham som saadan vedkommende Forretninger, tillige at overtage Gravertjenesten for begge Menigheder i Stavanger samt at bistaa Skolekommissionen ved Inspektionen af alle Byens Almueskoler efter en af Kristiansands Bispe approberet Instrux.

Stavanger 27 Juli 1868.

J Sveens Præstegjeld Vigebygds Aarersogn i Bergens Stift er en Skolelærerpøst ledig i Aarvigs og Brattefjord Kredse. Den aarlige Undervisningstid er 30 Uger i faste leiede Lokaler. Lønner er 1 Spd. og 24 p pr. Skoleuge og Kost in natura.

Vigebygd den 11te August 1868. G. A. Bull, forrettende Sognepræst til Sveen.

J Rinderviks Præstegjeld i Hardanger og Bøfs Provsti er 4 Skolelærerpøster ledige.

- 1) J Lote Kredsen, hvor Skolen holdes i fast Lokale 12 Uger om Aaret, der vil blive forøget til 18 Uger, naar Børnenes Antal bliver 35 eller derover, og i Alsaker Kredsen, hvor Skolen holdes som Omgangsskole, indtil Skolehus næste Aar bliver opført.
2) J Kvalvik- og Lusland-Kredse, hvor Skolen holdes som Omgangsskole i 20 Uger.
3) J Tjøflaab-, Vigene- og Djonne-Kredse, hvor Skolen holdes som Omgangsskole i 28 Uger og
4) J Waage- og Digerne-Kredse, hvor Skolen holdes som Omgangsskole i 24 Uger.

J Lote Kredsen er Kostholdsgodtgjælleren 1 Spd. for Ugen; i de øvrige Kredse erholdes Kost og Herberge in natura. Skolelønner er i samtlige Kredse 1 Spd. 24 p for Ugen.

Andragender om disse Pøster, ledsagede af fornødne Attester og stiled til Bergens Stiftsdirktion, indsendes i betalte Breve til Sognepræsten i Rindervik inden 6 Uger. Ullensvangs Præstegaard 12te August 1868.

J Fletsteds Præstegjeld, Aas-Sogn, er Lærerpøst ledig i Fjeldsaa- Midtjeldsaa- og Anabels-Kredse med ialt 30 Ugers aarlig Undervisning. Lønner er 1 Spd. pr. Skoleuge, Kosthold in natura, og Skolen holdes endnu tildels paa Omgang. Ansøgninger om Pøsten med fornødne Bilage for Lærerygtighed og godt moralsk Forhold bedes indsende til Aas-Sogns Skolekommission pr. Fletstedsford inden 4 Uger.

En Underlærerpøst ved den lavere Almueskole i Egersund og den med samme forenede Organistpøst er atter formeddelt forflyttelse bleven ledig. For Lærerpøsten er Lønner 120 Spdr. og for Organistpøsten 30 Spdr. aarlig. Som Organist har Læreren Anledning til en ubetydelig Extrafortjeneste. Andragender om disse Pøster, for hvilke gjensidig Dpfjællsesfrist af 3 Maaneder forbeholdes, kunne stiled til Dalernes Provsti og ledsagede af Vidnesbyrd, i betalte Breve indsendes til Egersunds Skolekommission inden 20de September forfommende. Egersunds Sognekald, 17de August 1868. Halvor Bagge, forrett. Sognepræst.

I Kolbergs Præstegjeld i Namdals Provsti er en Skole-lærerpost med 2de Kredse, Eidsborgs og Namfjords Kredse, ledig med 30 Ugers Skole aarlig i begge Kredse. Lønnen er 2 Spd. pr. Skoleuge samt Logi og Kosthold in natura paa Skolestedet. I den ene Kredse er halvfast Skole, i den anden Skole. Man forbeholder sig Afgang til mulig Formindstelse i Skoleugernes aarlige Antal. Ansøgning om denne Post, stilledes til Thronbjerns Stiftsdi- rektion, sendes Kolbergs Skolekommission inden 6 Uger fra Dato.

Kolbergs, den 8de August 1868.

R. Thorkelsen.

S V E A,

BRAND- OG LIVSFORSIKRINGSSELSKAB
med Grundcapital 2 1/2 Million Speciedaler,
overtager Forsikringer til billige Præmier og mode-
rate Betingelser paa:

Træ- og Stenbygninger, saavel færdige som under
Opførelse, Fabrikker og Brug samt Trælastbeholdnin-
ger, Varer og Indbo.

Livsforsikringer og Livrenter meddeles efter 16
forskjellige Forsikringsmaader. Prospekter udleveres
gratis og alle fornødne Oplysninger erholdes paa
Selskabets Contor: Kirkegaden 36.

Adelsteen Knudsen.

Brandforsikrings-Selskabet „NORDEN“

overtager Forsikringer i Landdistrikterne paa alminde-
lige Landbonærings-Gjenstande til 1/4 pCt. eller 30 Skil-
ling af 100 Spd. for Aaret; man henvende sig til
Hovedcontoret i Christiania eller nærmeste Agent.
Jacob Ihlen. H. F. Løkke. Olai Olsen.

M. Langaard. J. Birch.

C. F. Gjerdrum,
adm. Directeur.

Christiania almindelige Brandforsikringselskab

og
Livsforsikringselskabet IDUN

med
Aktiekapitaler: En Million Species
tegner Forsikringer imod billige Præmier og liberale
Vilkaar.

Hovedkontor: No. 5, Prindsens Gade.
D. Kildal. Ths. Joh. Hefty. Joh. H. Andresen.
B. Dybwad. J. Gjerdrum.

ALLAN LINE.

Udvandring til America.

Da vi undertiden have modtaget Klager om, at
vore Passagerer til Veststaterne have „maattet“ ved
den Amerikanske Grændse udrede smaa Beløb (som
oftest 1 Dollar 10 Cents) udenfor den med os om-
forenede Contract-Pris, ville vi ikke unnlade herved
at bekendtgjøre for alle Vedkommende, at disse Ud-
læg have sin Grund i specielle paa hele Vand- og
Land-Grændsen gjældende Bestemmelser af det Ame-
rikanske Toldkammer. Udlægget bliver altsaa be-
tinget af Passagerernes medbragte Effekter (undta-
gen brugte Gangklæder) og vedkommer ikke Befor-
dringen.

Forresten ville de nylig truffne Foranstaltninger
om at ansætte en scandinavisk Tolk og Steward omb-
bord i ethvert Dampskib — og at sende en Tolk og
Conductor med Passagererne fra Quebec til Chicago
eller Grand Haven — forhindre enhver Misforstaa-
else i denne Anledning, samt forhaabentlig bidrage
i betydelig Grad til Passagerernes Velbefindende un-
der Reisen.

A. SHARPE & CO,
12. Toldbodgaden.

AMERIKA.

Befordring med „CUNARD LINE“ 1ste Klases
Kongelige Postdampskibe via London, Hull &
Liverpool til alle Steder i Amerika, erholdes hele
Aaret hos os efter billigste Fragtfart.

Dampskibe afgaa herfra hver Fredag til Hull og
andenhver Torsdag til London.

Passagerindskrivning og alle fornødne Oplysnin-
ger hos

Stolt Swang & Co.
autoriserede Emigr.-Agenter,
Prindsens Gade No. 1.
Christiania.

Det norske Samlag

udgiver Skrifter paa Norsk, „Landsmaalet“ eller Bygde-
maal. Kontingenten er 1 Spd. aarlig. For denne er bis-
til iaar tilfattet Medlemmerne: „Egnit fraa Hallingdal,
utgjævede af J. C. Nielsen“, 6 1/2 Art Svo., „Et litt
Ferd fraa Sogndal til Fjerland av Henrik Krohn“,
7 Art Svo., „Lauvdufkar I. II.“, 7 Art Svo. — Under
Presjen er „Støregut“ af A. D. Winje, 2det Dplag,
som i Oktober ligeledes vil blive indenbys og udenbys
Medlemmer tilfandt. Indmeldelser ste til Samlagets Kas-
serer stud. med. Klaus Hanssen, Universitetsgaden No. 14.

Medlemmer kunne jennem kassieren erholve 15 Expl.
af „Lauvdufkar“ for 1 S., samt et Udsalg af de i samme
optagne Biser for 24 f pr. 100 Expl., hvert à fire Sider.

Folkehøiskolen ved Hamar.

Folkehøiskolen paa Gaarden Sagatun ved Hamar begynder atter sit nye Skoleaar fra 1ste Oktober
førstkommende.

Skolen er bestemt for unge Mænd, helst af Bondestanden, i Alderen fra omkring 17 til 30 Aar.
Skolens Formaal er paa Almuskolens Grundlag at staffe Eleverne en videregaaende Almenoplysning,
der kan være dem til Gavn og Glæde i Livet og give dem Lyst og Evne til i hvilken som helst Stilling
at følge og fremme Fædrelandets Udvikling. Dette Maal søger Skolen at opnaa ved først og fremst
at oplyse om Alt, hvad Fædrelandet angaar, dets Sprog, Folk, Lovgivning og Forfatning samt dets
vigtigste Næringsvej, Jordbruget; dernæst om det Vigtigste af Verdenshistorien og Jordbeskrivelsen.

Undervisningsgjenstandene ere derfor:

1) Modersmaalet til mundtlig og skriftlig Brug. 2) Norges Historie og Geografi med
Udsigt over Statsforfatningen samt Gjennemgaaelse af Grundloven og enkelte Dele af Kommunallov-
givningen. 3) Verdenshistorie og almindelig Jordbeskrivelse. Ved Siden heraf undervises i 4) praktisk
Regning og Landmaaling og 5) Jordbrug og Færdigt tilligemed Begyndelsesgrundene af de dertil
hørende Naturfag. Kristendomsundskaf forudsættes; derfor gives der ingen særskilte „Religionstimer“,
hvorimod Lærerne ville bestræbe sig for, at Kristendommen maa kaste sit Lys over alle Fag. Nogenlunde
Færdighed i Skjønsvrivning og Læsning forudsættes ligeledes; men der vil dog blive Leilighed
til videre Dvælse deri for dem, som trænge dertil. Ved Dplæsning af Skrifter og Stykker af Aviserne
ville Eleverne sættes istand til at følge Dagens Begivenheder, og deres Opmærksomhed henvendes paa
saadanne Ting, som ikke kunne komme ind under den daglige Undervisning. Sang vil kun tilbids blive
indøvet som særskilt Fag; den vil væsentlig blive anvendt til Ledfagelse og Dplivelse af Undervisningen.
Ogsaa i Gymnastik er der Anledning til Dvælse.

Skolen begynder hvert Aar den 1ste Oktober og varer til 31te Mai med 14 Dages Juleferier.
Disse otte Maaneder regnes for en halv Skoletid. Dog vil Undervisningen afpasses saaledes, at
en saadan halv Skoletid danner et selvstændigt Affnit.

Betalingen, der erlægges helst ved hver Maanedes Slutning, er 2 Spd. maanedlig for Undervis-
ningen og 5 1/2 Spd. maanedlig for Kosten for dem, der ønske at spise ved Skolen; der er nemlig ogsaa
befvem Afgang til at skaffe sig billigt Kosthold i Hamar eller omkring paa de nærliggende Gaarde.
Logis med Lys og Ved faaes ved Skolen og koster 5 Spd. for hele Vinteren.

Skolens Lærere ere foruden Undertegnede Kand. theol. D. Arvesen og Statsagronom Jensenius.
Indmeldelser sker til

Sagatun i August 1868.

Serman Anfer.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Bibel-Haandbog

eller Veiledning ved Læsningen af den Hellige Skrifts Bøger; en Bog for det kristelige Familiehjem
af

Joh. Aug. Berg.

Bearbejdet efter den svenske Originals

5te Dplag.

215 Sider Svo. Pris heftet 60 Skill., smukt indb. 84 Skill.

Bogen indeholder oplysende og historiske Forklaringer til alle den hellige Skrifts Bøger,
samt som Anhang en Udsigt over Bibelens Chronologi; Bibelens Geografi; Hellige Steder,
Personer, Handlinger og Tider hos Hebræerne, og om Guds Aabenbarelse i det gamle Testa-
mente. Originalens 5 Dplag er udkomne i Løbet af et Par Aar.

Alb. Cammermeyer.

Fra Nordre Bergenhuis Amts Land- brugselskab

kan der i Høst erholdes i Station
eller i Mangel deraf tilkjøbs 2 ægte
Ayrshire-Ungtyre, af hvilke den ældste strax kan benyttes
som Avlsdyr. De, der maatte ønske nogen af disse Ung-
tyre i Station eller tilkjøbs, bedes derom strax at henvende
sig til Selskabets Bestyrelse, Adresse: Mo pr. Førde.

Lægsdaarden paa Modum

tiltrænger en Husbonde og Madmoder til i Fællesskab at
foretaa denne fattiganstalt, der træder i Virksomhed 1ste
Januar 1869. Lønnen for disse er 300 Spd. aarlig, frit Hus
og Ved. Det paaligger dem ved Hjælp af Anstaltens Lemmer
at bejære den hele Gaardsbrist, føre Husboldningen med
Madfel og Renholdelse, holde Følsene til Husfit, føre
Regnskaberne og i det Hele paase, at den for Gaarden
gjældende Plan bliver gennemført, samt forøvrigt at rette
sig efter den antagne Instrur. Hertil ønskes helst et Par
kristeligsinde Ugtefolk uden Smaaabørn; hvis en enslig
Mand skulde blive ansat som Husbonde, forpligtes han til
at antage og lønne en Husholderste, der godkjendes af
Direktionen.

De, der ansættes, maa uden særskilt Godtgjærelse fra
1ste December dette Aar tiltræde Posten forat bringe Huset
i Orden til 1ste Januar næste Aar. Ansøgninger, ledsagede
med Vidnesbyrd fra tidligere Virksomhed, kunne inden 14de
Oktober førstkomende indleveres i betalte Breve til Under-
tegnede.

Direktionen for Lægsdaarden paa Modum den 21de August
1868. C. Grønvald.

I alle Landets Boglader faaes:
Udsalgte Eventyr og Sagn for Børn (53 Eventyr
efter Brødrene Grim, Asbjørnsen og Moe, H. C. An-
dersen, Mølbet m. A.) udgivne ved S. Knudsen, L.
M. Bentzen og A. Johnsen. 313 S. 12to med Træ-
snit, indb. i Papbind 24 f, forsent pr. Post til hvil-
ket som helst Sted i Landet 30 f. Nemlig modtages i
Frimærker. Alb. Cammermeyer.

Hos F. Beyer er udkommen:
Udsalg af Salmer for Skolen og Hjemmet, ordnet
efter Luthers Katekismus ved L. F. Grung,
18 f.

John Bunian Pilgrimsferd or denne Verdi til
den komande. Framsett i Lit-
ning av ein Draum, 36 f.

Paa mit Forlag er udkommet:
**Lettres et Télégrammes pour les
Affaires d'Agence par Theodor Soel-
feldt.** Pris 36 Skill. I. W. Cappelen.

Hos Beyer i Bergen er udkommen til Indtægt for
Bergens Museum:
Norsta Gaator samlade av Stiftamtmann
W. F. R. Christie, utgjevne
ved Kristofer Janson, 12 f.

Under Presjen er:
Erit Hoff. Trestemmige Børnesange, 1ste Hefte, Godt-
højsubgave.
Lommebog for Sangforeninger, 1ste Hefte,
Godthøjsubgave.

Hos S. D. Jullum i Kristiansund er udkommen og
faas i alle Boglader:
Liv i Norge. Af D. Vig. 2det Dplag. Pris 36 Skill.
indbunden.

Bergensposten.

Abonnement paa Bergensposten kan fra hvilken som helst
Sted tegnes ved alle Postkontorer i Landet og i Christiania
ogfaa hos Undertegnede, hvor og enkelte Nummer kunne erhol-
des a 3 f pr. Nummer. Avertissementer til Bergensposten
bejærges uden anden Udsigt end Avertissementets Kostende.
Alb. Cammermeyer,

Juveler Lofstrups Gaard, Kirkegaden.

Bladet udkommer hver Lørdag og koster for Fjerdingaaret paa fint Papir 48 f (Postporto 8 f), simplere Papir 30 f (Postporto 5 f).

Kristiania. H. Tønsbergs Bogtrykkeri.